

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Fakultet kierunkowy: Poetyki groteski		8.0.14374	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Sztuka kreatywnego pisania	forma	stacjonarne
		moduł specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Maciej Dajnowski			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Ćw. audytoryjne		30 godzin - uczestnictwo w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		10 godzin - samodzielna lektura;	
zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - przygotowanie pracy zaliczeniowej.	
Liczba godzin		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Ćw. audytoryjne: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
fakultatywny (do wyboru)		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) - Dyskusja - Praca w grupach - Wykład konwersatoryjny - Wykład z prezentacją multimedialną 		Sposób zaliczenia	
		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja - wykonanie pracy zaliczeniowej - przeprowadzenie badań i prezentacja ich wyników 	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student uzyskuje zaliczenie na ocenę na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> • aktywnego udziału w zajęciach (dyskusja) - 40%; • pracy zaliczeniowej - 60%. 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	praca zaliczeniowa	udział w zajęciach - dyskusja	udział w zajęciach - praca w grupie
Wiedza			
K_W02		+	+
K_W05		+	+
K_W09	+	+	+
Umiejętności			
K_U02	+		
K_U03	+		
K_U04		+	+
Kompetencje społeczne			
K_K01	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak

B. Wymagania wstępne

Brak

Cele kształcenia

Celem zajęć jest poszerzenie kompetencji studentek i studentów w zakresie poetyki tekstu literackiego (w odniesieniu do groteskowych odmian fikcji artystycznej) oraz pogłębienie kompetencji w dziedzinie analizy, interpretacji i wartościowania utworów literackich. Celami obocznymi są pogłębienie wiedzy z zakresu historii sztuki (przemiany konwencji groteskowych w malarstwie, ilustracji, zdobnictwie) w wymiarze koniecznym dla rozwoju kompetencji pisarskich oraz praktyczne ćwiczenia w generowaniu literackich efektów groteskowych.

Treści programowe

1. Narodziny i zakres pojęcia "groteski".
2. Groteskowość w sztukach plastycznych - ewolucja pojęcia i zjawiska.
3. Różnorodność rozumienia pojęcia "groteska" w obszarze literatury pięknej i krytyki.
4. Groteska "mitologiczna" i jej związki z poetykami fantastycznymi.
5. Groteska "jasna": linia Michaiła Bachtina i Aarona Guriewicza (groteska renesansowa).
6. Groteska "mroczna": linia Sigmunda Freuda i Wolfganga Kaysera (groteska romantyczna).
7. Groteska "lekka", jej związki z makabrą i makabreską.
8. Groteska i Wielka Awangarda.
9. Groteska i poetyka absurdu.
10. Groteska i postmodernizm.
11. Groteska w teatrze współczesnym.
12. Groteska w filmie.
13. Groteska w komiksie.
14. Groteska i kultura popularna.

Wykaz literatury**Literatura piękna:**

- François Rabelais, *Gargantua i Pantagruel*, przeł. T. Boy-Żeleński [fragmenty].
- Miguel Cervantes, *Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy*, przeł. A. i Z. Czerny [fragmenty].
- E.T.A. Hoffmann, *Piaskun*, przeł. F. Faleński.
- Roman Jaworski, *Historie maniaków* [fragmenty].
- Franz Kafka, *Przemiana*, przeł. J. Kydryński.
- Alfred Kubin, *Po tamtej stronie*, przeł. A.M. Linke.
- Stanisław Lem, *Dzienniki gwiazdowe* [fragmenty].
- Gustav Meyrink, *Golem*, przeł. A. Lange.
- Sławomir Mrożek, wybór opowiadań.
- Bruno Schulz, *Sklepy cynamonowe* [wybór].
- Tadeusz Strug, *Zakopanoptikon* [fragmenty].
- Stanisław Ignacy Witkiewicz, wybór dramatów.

Opracowania teoretyczne:

- M. Bachtin, *Twórczość Franciszka Rabelais'go a kultura ludowa Średniowiecza i Renesansu*, przeł. A. i A. Goreniewie, Kraków 1975.
- H. Bloom, B. Hobby, *The Grotesque*, Infobase Publishing, New York 2009.

- W. Bolecki, *Groteska, groteskowość*, [hasło w:] *Słownik literatury polskiej XX wieku*, red. A. Brodzka i in., Wrocław 1992.
- W. Bolecki, *Od potworów do znaków pustych. Z dziejów groteski: Młoda Polska i dwudziestolecie międzywojenne*, [w:] *Pre-teksty i teksty. Z zagadnień związków międzytekstowych w literaturze polskiej XX wieku*, Warszawa 1991, [lub pierwodruk:] "Pamiętnik Literacki" 1989, z. 1.
- S. Buryła, *Nobilitacja groteski*, "Teksty Drugie" 2006, nr 4.
- J.R. Clark, *The Modern satiric grotesque and its traditions*, The University Press of Kentucky, Lexington 1991.
- A. Clayborough, *Z problemów teorii groteski (I) i (II)*, przeł. P. Marciszuk, J. Bujek, W. Kruszka, "Przegląd Humanistyczny" 1981, nr 1/2 i 3.
- R. Duggan, *The grotesque in contemporary British fiction*, Manchester University Press, Manchester and New York 2013.
- J.D. Edwards, R. Graulund, *Grotesque*, Routledge, New York 2013.
- M. Esslin, *Znaczenie absurdu*, przeł. P. Bikont, "Pamiętnik Literacki" 1976, z. 3.
- S. Freud, *Niesamowite*, [w:] *Pisma psychologiczne*, przeł. R. Reszke, Warszawa 1997.
- M. Głowiński, *Groteska jako kategoria estetyczna*, [w:] *Groteska*, red. M. Głowiński, Gdańsk 2003.
- M. Głowiński, *Groteska we współczesnej literaturze polskiej*, [w:] *Intertekstualność, groteska, parabola*, Kraków 2000.
- T. Gryglewicz, *Groteska w sztuce polskiej XX wieku*, Kraków 1984.
- A.J. Guriewicz, *Problemy średniowiecznej kultury ludowej*, przeł. Z. Dobrzyniecki, Warszawa 1987.
- A.J. Guriewicz, *Z historii groteski. "Góra" i "Dół" w średniowiecznej literaturze łacińskiej*, przeł. W. Krzemień, [w:] *Groteska*, red. M. Głowiński, Gdańsk 2003; [lub pierwodruk:] "Pamiętnik Literacki" 1979, z. 4.
- S.M. Halloran, *Język i absurd*, przeł. G. Cendrowska, [w:] *Groteska*, red. M. Głowiński, Gdańsk 2003; [lub pierwodruk:] "Pamiętnik Literacki" 1979, z. 4.
- A. Janus-Sitarz, *Groteska literacka. Od „Diabła w Damaszku” po Becketta i Mrożka*, Kraków 1997.
- L.B. Jennings, *Termin "groteska"*, przeł. M.B. Fedewicz, [w:] *Groteska*, red. M. Głowiński, Gdańsk 2003; [lub pierwodruk:] "Pamiętnik Literacki" 1979, z. 4.
- E. Jentsch, *O psychologii niesamowitego*, "Autoportret".
- W. Kayser, *Das Groteske. Seine Gestaltung in Malerei und Dichtung*, Oldenburg 1957.
- W. Kayser, *Próba określenia istoty groteskowości*, przeł. R. Handke, [w:] *Groteska*, red. M. Głowiński, Gdańsk 2003; [lub pierwodruk:] "Pamiętnik Literacki" 1979, z. 4.
- B. McElroy, *Fiction of the Modern Grotesque*, St. Martin's Press, New York 1989.
- B. McElroy, *Groteska i jej współczesna odmiana*, przeł. M.B. Fedewicz, [w:] *Groteska*, red. M. Głowiński, Gdańsk 2003.
- P. Marciszuk, *Groteska i absurd (stetyczny i światopoglądowy aspekt groteski)*. Cz. 2, "Przegląd Humanistyczny" 1983, nr 4.
- P. Marciszuk, *U podstaw groteskowej wizji świata - kryzys podmiotowości*. Cz. 1, "Przegląd Humanistyczny" 1982, nr 12.
- R. Nycz, *Gest śmiechu : z przemian świadomości literackiej początku w. XX (do pierwszej wojny światowej)*, "Pamiętnik Literacki" 1977, z. 4.
- J. Onimus, *Groteska a doświadczenie świadomości*, przeł. K. Falicka, [w:] *Groteska*, red. M. Głowiński, Gdańsk 2003; [lub pierwodruk:] "Pamiętnik Literacki" 1979, z. 4.
- B. Pawłowska-Jądrzyk, *Ciężar i lekkość w kulturze: estetyka, poetyka, style myślenia*, Kraków 2017.
- B. Pawłowska-Jądrzyk, *Sens i chaos w grotesce literackiej. Od "Pałuby" do "Kosmosu"*, Kraków 2002.
- E. Sidoruk, *Groteska w poezji Dwudziestolecia. Leśmian - Tuwim - Gałczyński*, Białystok 2004.
- L. Sokół, *Groteska w teatrze Stanisława Ignacego Witkiewicza*, Wrocław 1973.
- Ph. Thompson, *The Grotesque*, Routledge, New York 1972.
- Sch.R. Weishaar, *Masters of the Grotesque: The Cinema of Tim Burton, Terry Gilliam, the Coen Brothers and David Lynch*, McFarland & Company, Jefferson 2012.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W02, K_W05, K_W09 K_U02, K_U03, K_U04 K_K01	Student: <ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie w stopniu zaawansowanym najważniejsze metody oraz terminy literaturoznawcze i z dziedziny polonistyki odnoszące się do teorii i praktyki artystycznej groteski, w ramach sztuki pisania (K_W02); • zna i rozumie w stopniu zaawansowanym najważniejsze najnowsze dzieła współczesnej literatury i sztuki groteskowej, światowej i polskiej, posiłkując się ustaleniami literaturoznawstwa i polonistyki (K_W05); • zna i rozumie w stopniu zaawansowanym ważniejsze, odnotowywane przez literaturoznawstwo współczesne i polonistykę, zjawiska realizujące poetykę groteski w literaturze, kulturze i sztuce polskiej i powszechnej (K_W09).
	Umiejętności Student: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wykorzystywać zogniskowane wokół zjawiska groteski metody i teorie literaturoznawcze, szczególnie z obszaru polonistyki, do tworzenia interpretacji i ocen tekstów literackich (K_U02); • potrafi samodzielnie pisać teksty odpowiadające wymogom gatunkowym fikcji groteskowej z zachowaniem norm poprawnościowych i stylistycznych oraz form rozpoznanych przez polonistykę (K_U03); • potrafi wykorzystywać metody i teorie, szczególnie z dziedziny polonistyki, do

analizy i interpretacji tekstów kultury nacechowanych obecnością fikcji groteskowej (K_U04).

Kompetencje społeczne (postawy)

Student jest gotów do:

- oceny posiadanej wiedzy i umiejętności twórczych w dziedzinie fikcji groteskowej oraz wartości własnych tekstów artystycznych, posiłkując się m.in. ustaleniami współczesnego literaturoznawstwa i polonistyki (K_K01).

Kontakt

maciej.dajnowski@ug.edu.pl